

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40.-
Egyes szám	3.-

1927 augusztus 29 Hétfő

uj-Kolozsvár * X évfolyam * 194 szám

5687 Elul 1

Egy — mindenkiért

Ki ne ismerné a egyszeri clown anekdotáját? A kivénült cirkuszi bohóc összekuporgatott filléreiből öreg napjaira vendéglőt nyitott, amelynek cégtáblájára rítkó színekkel odafestetett egy katonát, egy papot, egy ügyvédet és egy szegény polgárt, a négy alak alá pedig a következő szöveget írta: *Egy — mindenkiért*. Persze, a különös céger mindenkinék szemet szurt és a vendéglőbe tömegesen özönlöttek a vendégek, hogy megtudják, mit jelent a nem mindennapi tábla rejtélyes felirata. Az újdonsült vendéglős azután így magyarázta meg a dolgot:

— A katona a háboruban *harcol* mindenkiért. A pap a templomban *imádkozik* mindenkiért és az ügyvéd a bíróság előtt *beszél* mindenkiért.

Ezzel a bohóc ott is akarta hagyni a vendéget. De a kíváncsi vendég megfogta a kabátujját.

— Hát a negyedik alak? A szegény polgár?
— A szegény polgár? — kérdezte flegmatikusán a nyugalmazott „dummer August”. — Az *fizet* mindenkiért.

...Önkéntelenül ez a keserű anekdota ötlik az ember eszébe, amikor olvassa a pénzügyminiszter mellveregető kimutatását, hogy hat hónap alatt több, mint félmilliárd lejt facsart ki vámban a külföldről behozott, vagyis idehaza nem kapható áruk után. Mert a pénzügyminiszter viszont mindenkiért *inkasszal*. Mindenért és mindenkivel. Viszont a szegény polgár fizet meg mindent mindenkiért. A félmilliárd vámot és azt a 353 millió többletet is, amellyel több folyt be a felemelt illetékekből ebben az évben, mint tavaly. Az adóbehajtásról a pénzügyminiszter még nem tette közzé, nehogy a szegény polgár megjedjen. Ott van azután a vasút, a posta. A szegény polgár fizet. Falcoianu államtitkár kártyázik az Automobil Klubban, — a szegény polgár fizet. A bánási mezőgazdasági kamaránál sikkasztanak, — a szegény polgár fizet. Kolozsváron és Nagyváradon összeáll néhány vasutas, hogy megtömjék a zsebét: — a szegény polgár fizet. Manolescu gorszi agrár-főtisztviselő 2 millióért kriptát épít magának, — a szegény polgár fizet. Manea kapitány autót, házat vásárol: — a szegény polgár fizet.

A szegény polgár mindig csak fizet. Fizet, ha megszületik, fizet, ha meghal és fizet, ha lélekezik, ha eszik, ha iszik, ha fürdik, ha lakik, ha ruházkodik. Végeredményben mindig a szegény polgár fizet. Még azért is fizet, ha nem fizet, mert már nem tud annyit fizetni, nem győz annyit keresni, amennyivel a nagy Mindenki lyukas tarisznyáját meg lehetne tölteni.

Arról azonban eddig még nem hallottunk, hogy a szegény polgár kapjon is valamit. Az adónyugtáról nem beszélünk. Azt aztán mindenkiért kapja. De egyebet? Néha, választásokkor ígéreteket is kap.

Most talán mégis kapni fog valamit. Egyelőre ugyan ez is csak ígérget, de lehet belőle valami. Nincsenek vérmes reményeink, mert azokat is már régen elvették a szegény polgártól, de biztató jelenség, hogy az ígérget olyan emberek részéről jön, akik — maguk is polgárok, akik ép úgy érzik a nyomasztó drágaságot, mint a polgárok milliói. Igaz, ők csak a más bőrén érzik, de mégis érzik, hogy a szegény polgár már nem sokáig bírja az *egy — mindenkiért* elvét. Komoly, tudományos alapon álló emberek rájöttek, hogy a szegény polgárnak a zsebe nem olyan kiapadhatatlan, mint a türelme és vagy mindenkiért fizet és éhen hal, vagy pedig élni is merészel, de akkor nem tud fizetni, mert az,

ma életnek mondanak, minden izzadságos keresményét felemészti.

A legfőbb vámbizottság csökkenteni igéri a a vámoikat, mert a drágaság fokozódásától fél. Az illetékesek tehát rájöttek, amit 16 és félmillió polgárral együtt még annak idején megjósoltunk, hogy az olcsóbb és sokszor jobb külföldi áru behozatalának megakadályozása csak néhány gyárnak lesz hasznára, amely meggazdagodik — mindenkiért, de az ország el fog szegényedni. Rájöttek arra, hogy a drágaságot nem az uzoratorvénnyel megkínzott és annyiszor megrágalmazott kereskedő okozza, hanem a sok adó, a sok illeték és elsősorban a vám, amelyet azután a szegény polgárnak akkor is meg kell fizetnie, ha nem is jön be érte idegen áru. Ha bejön, a kereskedő számítja fel, ami jogos ugyan, de mégis megdrágítja az árut.

Viszont, ha nem jön be a külföldi áru, a gyáros csapja hozzá a vámot a maga cikkeinek árához. A polgár mindenképen fizet.

Most talán kapni is fog valamit. Olcsóbb lesz a vám: olcsóbb lesz az áru. Olcsóbban fogunk élni valamivel. De csak valamivel. Kezdetnek biztató, de még sok ilyen ígérgetre, főleg beváltott ígérgetre van szüksége a kifacsart polgárnak, hogy lábra tudjon állani. Valamit mégis illik visszakapni abból, amit évről-évre fizet — mindenkiért. Szállítsák le az adót, a vasuti tarifát, a postadíjakat, a bélyegilletékeket és a sokezernevű fizetnivalót, egy kicsit nézzenek az állami pénzkasszálók körmére is, akkor aztán a polgár nem lesz többé csak panaszos polgár, hanem megelégedett, igazi polgár, aki, mint egy ember minden vonalon helyt fog állani — *mindenkiért*. (d. e.)

Demonzie szenátor szerint az államalkotó népek a történelem kezdete óta a kisebbségek beolvasztására törekedtek

A hirneves francia politikus felünéskeltő cikke a kisebbségi kérdésről a »Westminster Gazette«-ben

London, augusztus 27. Az *Uj Kelet* tudósítójától. Demonzie francia szenátor a genfi kisebbségi értekezlettel kapcsolatban a londoni »Westminster Gazette« című újságban hosszú cikket jelentetett meg nemzeti kisebbségi kérdésről. A cikk a nemzeti kisebbség fogalmának taglalása után arra emlékeztet, hogy a tavalyelőtti kisebbségi értekezlet már eldöntötte azt a kérdést, hogy lehet-e nemzetközi törvényeket hozni azon esetekre, amikor a földtulajdon a földreform ürügye alatt kisajátítják. Ilyen törvény hozatala Demonzie szerint arra vezetne, hogy a kisebbségi földbirtokosokat meghagyná ingatlanuk tulajdo-

nában s ezzel jó üzletet teremtenének a nagyrészt földbirtokos kisebbségnek.

Tény az, — végzi be cikkét a szenátor — hogy az államalkotó népek a történelem kezdetétől fogva a kisebbségek beolvasztására törekedtek, amivel szemben természetes, hogy a kisebbségek ellenállottak ennek a beolvasztási törekvésnek.

Befejezésésképen a szenátor a nemzetközi nehézségek elintézésére döntőbíráskodást ajánl. Hivatkozik arra, hogy már több állam alávetette magát a döntőbíráskodásnak olyan ügyekben is, melyek igen közelről érintik a nemzeti szuverenitást.

Amerika óriási arányú üzleteket köt Oroszországgal

Trotzkij egy amerikai delegáció előtt élesen kritizálta az orosz állapotokat

(Washington, augusztus 27. Az *Uj Kelet* tudósítójától.) Az orosz angol szakítás óta a nagy amerikai trösztök és cégek élénken foglalkoznak az Oroszországgal való üzleti kapcsolatok főlvetelésének gondolatával. Különösen aktuálisá tette ezt az ügyet a Shell társulat és a »Standard Oil Company« között kiütött konfliktus, amelynek során kitudódott, hogy a »Standard Oil« és Oroszország között létrejött szerződés nyolcemillió dollárt ölel fel és azok az üzletek, amelyek most vannak készülöben, közel 100 millió dollárra rúgnak. Megtudták, hogy többek között a Stuart János & Cook cég orosz bányáknak 25 millió dollárnyi gépeket szállít. Nagyobb megrendeléseket kapott a csikagói Allan Garcia cég. Harriman ezidőszent részkoncesszióról tárgyal a szovjet külkereskedelmi hivatalával. Ehez járulnak még apróbb koncessziók is, amelyeket más amerikaiak kaptak. A washingtoni orosz információs iroda jelentése szerint az amerikai export Oroszország felé az utóbbi néhány hónapban 37 millió dollárt tett ki. Kétharmada az exportált árunak gypapot volt, a többi mezőgazdasági gépekből állott. Oroszország a közeli hónapokban mezőgazdasági traktorokra írt ki pályázatot, amelyre 15 amerikai cég adott be ajánlatot.

Mialatt ez az Amerika és Oroszország közötti üzleti folyamat végbemej, bent Oroszországban Trotzkij foglalkoztatta a közvéleményt

és pedig az amerikai üzletekkel kapcsolatban. Trotzkij, aki tudvalevőleg híve a szabadkereskedelemnek és az Európához való közeledésnek, a napokban egy munkásokból és polgári elemekből álló amerikai küldöttséget fogadott Moszkvában, ahol ezek az emberek részint gazdasági, részint turisztikai okokból tartózkodnak. Trotzkij ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy propagandát csináljon az Amerika és Oroszország közötti közeledés gondolatának. A beszédben, amit az amerikaiakhoz intézett, elismerte, hogy Oroszországban nagy az elégedetlenség, hogy a gondolatszabadság erősen korlátozva van és hogy ebben az országban a nyugati fogalmak szerint való demokráciáról szó sem lehet.

Hangsúlyozta, hogy a szovjetgazdaság erősen fejlődik és hogy a kommunista párt minden árnyalata akarja a békét. Nyilatkozott továbbá arról az ellenzékéről, amelynek ő a vezetője és kijelentette, hogy az egész ellenzék bolsevikiekből és forradalmárokból áll és hogy a pártcsoporthoz között sokkal kevesebb az elválasztó, semmint az egységesítő elem.

Az orosz hivatalos körök lapja, a »Pravda« kiemeli, hogy Trotzkij ügyesen és jól beszélt az amerikaiaknak, de vitatja, hogy az országban nagy lenne az elégedetlenség és hogy nincsen teljes demokrácia. Szemére veti Trotzkijnak, hogy sok tekintetben eltért Lenin elveitől.

Amiért meghalnak a zsidók...

Mérai Sándor, a Párisban élő kitűnő író a „Frankfurter Zeitung“ hasábjain számol palesztinai benyomásairól. Ebből vesszük az alábbi érdekes részeket:

Egy nem zsidó ember mondotta nekem a multkor:

— Sok mindenhez értenek a zsidók, csak egyhez nem értenek: meghalni valamiért. De vannak esetek, amikor hiába minden okoskodás, amikor meg kell halni...

Ott láttam a zsidókat, ahol nem okoskodnak: láttam azt, amiért bizony meg is halnak.

Engemet, aki nem vagyok zsidó, aki azonban minden kínálkozó alkalommal a kétségbeesett ifjuság minden meggyőződésével léptem sorompóba a zsidóság emberi jogaiért és méltóságáért, amint hogy a botokudok, a nézerek és bolíviaiak emberi jogaiért is meggondolás nélkül exponálnám magam — nem heroizmusból, hanem szükségből, mert hiszen minden, ami az emberi méltóságot súlyosítja, egyben sérti mindazokat és pedig leegyenibb személyükben, akik ebben a fürgetegben öntudatos életet élnek, — mélyen meghatott, amit Uj-Palesztina földjén láttam.

Mert ezek a generációk, ezek a zsidók, akik most Palesztinában erdőköt ültetnek, mocsarakat száritanak, városokat építenek, földeket szántanak, utakat építenek, nem úgy jöttek haza az ígért földjére, hogy itt éljenek, meggazdagodjanak, hogy költsenek. Ez a nemzedék, a kezdődő újjáépülés nemzedéke, saját életében nem fog kényelmes eredményeket elérni: itt minden a jövőért alkotódik, nem is a gyermekekért, hanem inkább a gyermekek gyermekeiért. Emberfölötti megerőltetésre, áldozatkész odaadásra, két-három generáció küzdéseire van szükség, hogy Palesztinában egykor megelégedett emberek éljenek. Ami mindaddig történik, nem egyéb szakadatlan munkánál és nélkülözésnél. Azok az emberek, akik hazajöttek és ebben az országban akarnak maradni, nem azért jöttek, hogy itt meggazdagodjanak, hanem jöttek abban a tudatban, hogy itt is igénytelenek maradnak.

Virulnak vajjon a kolóniák?

A kolóniák nem virulnak, mert a természet Palesztinában is csak akkor igyekszik virulni, ha arra képessé és alkalmassá teszik. A kolóniák nem épen mintagazdaságok, mert a zsidók különösen azok, akik most vonulnak oda mezőgazdasági munkásokként, csak kismértékben mintagazdák, egyébként azonban szorgalmas, jóindulatú emberek, akik a mezőgazdasági mesterség fogásait saját kárunkon tanulják, hogy aztán, ha egyáltalán lehetséges, mintagazdákká váljanak. Ezek az emberek azelőtt irodalommal, fogászattal, kereskedelemmel, jogtudománnyal, művészettörténelemmel és isten tudja mivel foglalkoztak, ezek közül alig akad egy, aki azelőtt is a mezőgazdaságból kereste kenyerét. Most önkényesen paraszttokká váltak és ami még sulyosabban esik latba, meg is akarnak maradni paraszttoknak.

Mindezek az emberek Európában is zsidók voltak: zsidók a sors véletlenje és meggyőződés alapján. Most otthonukban, Palesztinában más-képen zsidók, amit talán csak a nemzsidó tud rajtuk megfigyelni. Valahogyan úgy zsidók, mint Mózes idejében, közvetlenül az Egyiptomból való menekülés után. A kiválasztottak népének érzik magukat.

Valahogy még mindig mámorosak ettől a „szabadságtól“, ettől a szegényes, angol felügyelet mellett és arab gyűlölettel szított szabadságtól, amit magukénak mondanak. Az uccák sarkán héber felirat, az uccákon héber nyelv: minden oldalról érzed a zsidó sors hullámain, minden fajok e legsajátosabb sorsát. Boldogabb népek élő nyelvüket évezredek óta kiépíthették, kifinomíthatták, elmélyíthették, a zsidók csak kétezer év után jutottak ahhoz, hogy egy halottnak mondott nyelvet életrekeltsenek. Palesztinában ma az a zsidóság, amely talán öt évvel ezelőtt alig értett héberül, már apák nyelvét beszéli. A Biblia szokásában új szavakat kellett bekebelezni: az elektromosság, az expresszionizmus, a kaususok, a fajvédelem ism-

retlen fogalmak voltak az óhéberben. És emellett úgy alakultak a dolgok, hogy Jeruzsálem ortodox zsidói jiddisül, ellenben a fiatalok, az újak, a „vallástalan zsidók“ héberül beszélnek. És a két elem nem érti meg egymást...

Palesztinában (de nem a Jeruzsálemi gettóban) láttam legelőször zsidókat, akik más-képen, sokkal feszelenebbül, egyszerűbben, több magától értetődéssel voltak zsidók, mint a föld minden más országában. Itt láttam először a nyugodt zsidó pillantást, amelyben nem volt idegesség, amelyből hiányzott a dac, nem volt fájdalom benne és nem volt akaratoskodás. Így csak az tud nézni, aki otthon van, akinek nem kell tartani, hogy bármely pillanatban ráripal-

Szakértőkből álló polgári bizottságot neveztek ki a kolozsvári városi tanács bizottságai mellé

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár városi tanácsa, amely már eddigi működésével is bebizonyította, hogy a városnak a mult rezsim által könnyelmű irányba terelt közigazgatását, üdvösebb és lelkiismeretesebb gondolkodás útján a konszolidáció révébe juttatta, ma délelőtt megtartott közgyűlésén üdvös és szerencsés újítást valósított meg. A közgyűlés folyamán dr. Kertész Jenő, az állandó bizottság tagja, ugyanis javaslatot terjesztett elő, melyben a közigazgatási törvény 52-ik szakaszának alkalmazását kérte. Az idézett törvényszakasz szakértő, illetve polgári bizottságok létesítését írja elő, amelyek a különböző ügyosztályok mellett működjenek. A szakértőbizottság tagjai a városnak az arra legbízhatóbb tagjainak sorából rekrutálódna, ami garantálná a város ügyeinek lelkiismeretes és üdvös vezetését.

Dr. Kertész javaslata alapján a városi tanács egyhangulag a következő polgári bizottságot választotta meg:

I. A közigazgatási ügyosztály mellé:

- Az általános közigazgatáshoz: Onisor Viktor egyetemi tanárt, Jordáki Lajost és dr. Oana Illést.
- Az ipari szakosztályhoz: Pop Szevert, Ungár Lajost és Klein Jakabot.
- Az élelmezési szakosztályhoz: dr. Jacobit és Hoffler Gézát.

II. A jogügyi ügyosztály mellé:

Dr. Pop Jonelt, dr. Rusu Octaviánt, dr. Fabius Stefant, dr. Tripa Jont, dr. Fischer Józsefet, dr. Balázs András, dr. Tusa Gábort, dr. Billay Istvánt és dr. Moisl Tudort.

III. A pénzügyi ügyosztály mellé:

Jonescut a Banca Nationala igazgatóját, Peculea Mariust (Albina), Albon Józsefet (Banca Agrara), Comsa Jonelt (Banca Centrala), dr. Czitrom Oskárt (Banca Timisiana), Hargitay Bertalant (Erdélyi bank), Bruckner A-t. (Banca Romanesca), Dr. Gombos M-t (Kereskedelmi bank), Wertheimer Miksát a kereskedelmi és iparkamera alelnökét, dr. Leon Gh. egyetemi tanárt és Fluera Jon munkást.

IV. A gazdasági ügyosztály mellé:

Prof. Martinovici szenátort, dr. Chiritescut, a Gazdasági Akadémia igazgatóját, dr. Péter Bélát, a gazdasági akadémia tanárát, Ciomac Jon, főfelügyelőt, Caciula Miklóst, a kereskedelmi- és iparkamera főtitkárát, Guguan és Mateowszky erdőtermelőket, Török Bálintot, az EGE főtitkárát, Alb Pavel, Berki Gyula és Muntean Miklós földművelőket.

V. A műszaki ügyosztály mellé:

- Az általános alosztályhoz (építkezés, utak és

kodnak, aki védő tetőt érez feje fölött, aki szabadon mozog a házban, amit maga épített és a kertben, amit maga gondozott, aki kenyérrel és borral, a saját földjének és saját szorgalmának hozadékával vendégel meg, aki saját nyelvén köszönt, a nyelven, ami apái és rokonai nyelve és aki mindenben: otthonában, beszédjében, munkájában, jogaiban és kötelességeiben otthon van, olyan országban, amelynek rögei át vannak itatva az emberiség és a zsidóság történetének legkülönösebb eseményeiből. Már találkoztam az életben nagy emberi méltósággal fölrüházott zsidókkal, de csak Palesztinában láttam zsidókat a tökéletes emberiség nyugalmával.

közvetítés) Moldován Antelt, Pop Romulusz mérnököt, dr. Bohatit építésszt, Devecseri Emil, Viola Kornel építésszmérnököt és Raffay István munkást.

b) A villamosművek alosztályhoz: Maior Agoston professzort, Kompacs N. mérnököt, Vass Emil, Adler Bertholt villamos alkatrészkereskedőt, Petrovici mérnököt, Frank ipari felügyelőt és mérnököt, Dávid mérnököt, volt ipari felügyelőt és György Antal munkást.

c) A vízvezetékükhöz:

Stanciu egyetemi tanár, dr. Slávoaca asszisztens, Gyárfás Edét (a Törs és Ormay cég beltagját), Lengyel Jánost (a Lengyel és Selényi cég beltagját), Marko Vilmos (a Pallos és Marko cég beltagját), Pohl mérnököt, Bruder Ferenc munkást, Xantus tanárt a Marianum-ból és Dima Manast.

VI. Az egészségügyi és népjóléti ügyosztály mellé:

Dr. Hatiegan egyetemi tanárt, dr. Moldovan Juliu, dr. Jacobovici professzort, dr. Janesó orvost, Demeter gyógyszerészt, dr. Deleună, dr. Boiláné, dr. Neufeld Jenőné, dr. Müllerné urhölgyeket, Schwartz Miksát, az Erdélyi Zsidó Árvagondozó főtitkárát, dr. Kovács Dezsőt, a református kollégium, dr. Patayt, a katolikus gimnázium, Frey Lajost, a zsidó iskola, Stelia Gh. Vasiliu Octavian, Rosca Pavel elemi iskolai igazgatóit és Fluera Jonné urhölgyet.

VII. A kultusz- és közoktatásügyi ügyosztály mellé:

Rosu tanfelügyelőt, Ghidionescu egyetemi tanárt, Bitay Árpád tanárt, dr. Eisler Mátyás főrabbit, Ciurea Al-t, Ben urhölgyet (L. R. M.)

Az állatorvosi szakosztályhoz:

Tofan felügyelőt, Col. Oprescut, László Tibort, Daly M-t, a mézárások szövetkezetéből, Török Bálintot az EGE-ből.

Ez a száztagnú polgári bizottság, mely nemzeti, vallási és társadalmi különbség nélkül rekrutálódott a város adófizető polgárainak sorából, a városi tanács minden tervét, annak keresztülvitele előtt szakértői szempontokból átvizsgálja, módosítja, vagy elveti. A polgári bizottságnak csak véleményezési joga van, de ez is garanciát nyújt arra, hogy a város érdekeit megvédjék.

— Ötpengősöket hamisítanak Magyarországon. Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Bank vezetősége kijelentette, hogy eddig 40 darab hamis ötpengős került forgalomba, amelynek kiállítására vall, hogy mindegyiket egy és ugyanazon egyén állította elő. A rendőrség erélyes nyomozást vezetett be a hamisítók kézrekerítésére.

A sorsjegy érvényes 1981-ig

Évente 3 húzás

Ingyen

A sorsjegy érvényes 1981-ig

Évente 3 húzás

3%-os kamatozó állami sorsjegyet kap,

amelylyel 600.000 leit nyerhet már ez év szeptember havában minden vevő, kabát- vagy öltönyvásárlásnál

DIAMANTSTEIN LÁZÁR

női- és férfi konfekció áruházában Cluj, Calea Regele Ferdinand 25. (a Főpostával szemben) ahol a legújabb divatu őszi és téli női kabátok, szőrme bundák, seal-plüss kabátok a legolcsóbban beszerezhetők.

Külön osztály férfi öltönyökben és angol szövetekben

Schultze foghá

Drámái jelenete

(Cluj-Kolozsvár, tudósítójától.) Ma törvényszék a legschultze és Misch. A per második nap a két bankár személt az ellentéteket vallomásaikat csak kitűzve után azonban már az érdeklődők száma utal nemcsak törvényszék radhatatlan látogatók és foglalkozó a város társadalmiselve volt.

A vádlottakat ronyos örök. Misch nem lép be a te elégedett mosoly érdeklődést konstansabb, mint a törvényszék karjára a padon és míg Misch, merev, fűres Ingerült szóváltás suttogó hangon Mischnajewszky végül a bíróság szócsatának.

Megkezdődik a állapítja, hogy dr. a tolmács tisztelt tárgyaláson, mire a tolmácsolásra. A najewszky vallom Mischnajewszky jepontra sorolja fe Schultze az első állapítja, hogy S mikor azt állította helyell folytatott hiszen akkor o m kérdésére Schultze emlékszik pontos hallgatóságban.)

Elmondja ez Schultze egy 100 át neki Bukares értékesített 45.00 Schultze nem állítja most, hogy azonnali értékesítés értelmében neki 17.000 lejt. Schultze hogy a tolmács utalást felfüggeszt után új tolmács Schultze kijelenté a csekket Misch váltotta és így sz polgármester akk ne kimélje Mischban sajnálta és nésegeket okozni.

Mischnajewszky gaja Schultze és szíve magának

— Tessék me mióta és miért nem ad választ,

Schultze nem beszélni kezd. E kérte a vizsgálóbíró német okmányok bizonyította. Misch

Mélye

Schultze meg akar szökni a fogházból, de Mischnajewszky leleplezte szándékát

Dramai jelenetek között szembesítették a két fezért a tárgyalás második napján

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt folytatta a kolozsvári törvényszék a legendás hírű kölcsönkövetítők: Schultze és Mischnajewszky perének tárgyalását. A per második napja pikáns izgalmakat ígért: a két bankár szembesítése következett soron, azoknak az ellentéteknél szembeállítására, amelyek vallomásaikban elmondottak. Kilenc órára volt csak kitűzve a tárgyalás megkezdése, 8 óra után azonban már zsúfolásig megtelt a terem az érdeklődők százaival. A nézők sorában ezúttal nemcsak törvényszéki tárgyalások elmaradhatatlan látogatói, „facér kriminálpszichológusok” és foglalkozás nélküli ügynökök, hanem a város társadalmának minden rétege képviselve volt.

Farkasszemét néz egymással a két vádlott

A vádlottakat már 9 órakor felvezetik a szuronyos örök. Mischnajewszky dr. frissen, vidáman lép be a terembe. Mefeszítő arcán szinte elégedett mosoly vonult át, midőn a nagyfokú érdeklődést konstatálja, Schultze talán még sápadtabb, mint tegnap, roskatag léptekkel, a börtönőr karjára támaszkodva foglalja el helyét a padon és míg Mischnajewszky jegyzetét futja át, merev, üres tekintettel bámul a semmibe. Ingerült szóváltás folyik le közöttük, fojtott, suttogó hangon mondanak egymásnak valamit. Mischnajewszky egyre izgatottabb lesz, míg végül a bíróság bevonulása vet véget a dühös szócsatának.

Megkezdődik a tárgyalás. Furnea elnök megállapítja, hogy dr. Baleanu ügyvéd, aki tegnap a tolmács tisztét látta el, nem jelent meg a tárgyaláson, mire Filipescu mérnököt kéri fel a tolmácsolásra. A mérnök esküt tesz és Mischnajewszky vallomásával megindul a tárgyalás. Mischnajewszky jegyzeteket vesz elő és pontrólpontra sorolja fel, hol nem mondott igazat Schultze az első napon tett vallomásában. Megállapítja, hogy Schultze nem mondott igazat, mikor azt állította, hogy résztvett az Udvarhelyi folytatott kölcsöntárgyalásokban, mert hiszen akkor ő még Berlinben volt. Az elnök kérdésére Schultze kijelenti, hogy már nem emlékszik pontosan az ügyre. (Derűtlenség a hallgatóságban.)

Tolmácskrízis

Elmondja ezután Mischnajewszky, hogy Schultze egy 1000 márkáról szóló csekket adott át neki Bukarestben, amelyet ő Kolozsváron értékesített 45.000 lejért. A csekket azonban Schultze nem akarta honorálni, Schultze azt állítja most, hogy megtiltotta neki a csekk azonnali értékesítését, holott a megállapodás értelmében neki ő a pénzből átutalt Bukarestbe 17.000 lejt. Schultze válaszol, kiderül azonban, hogy a tolmács nem tud jól németül. A tárgyalást felfüggesztik, majd egy félóra szünet után új tolmácsai folytatják a tárgyalást. Schultze kijelenti, hogy csak feltételesen adta át a csekket Mischnajewszkynek, aki mégis beváltotta és így sikasztást követelt el. Osvada polgármester akkoriban tanácsolta neki, hogy ne kímélje Mischnajewszkyt, zárassa be, ő azonban sajnálta és nem akart számára kelemetenségeket okozni.

Mischnajewszky fokozódó izgalommal hallgatja Schultze vallomását, szemei kidagadnak és szinte magánkívül mondja:

Schultze szökni akar

— Tessék megkérdezni, tekintetes elnök ur, mióta és miért mondja ezt Schultze? Mert ha nem ad választ, én majd megmondom!

Schultze nem válaszol, mire Mischnajewszky beszélni kezd. Elmondja, hogy hat hónapig kérte a vizsgálóbíró, fordítsa le azokat a német okmányokat, amelyekkel ő ártatlanságát bizonyította. Miután a vizsgálóbíró nem telje-

sítette kérését, éhségstrájkba lépett. Az éhségstrájk ötödik napján, midőn már ereje teljesen fogytán volt, a késő esti órákban felkereste Bossie főügyész.

— Én kijelentettem a főügyész előtt, — folytatja vallomását drámai feszültség közepette Mischnajewszky — hogy tuberkulózisban szenvedek és ártatlanul kell látnom, mint pusztyuk el a börtön nyomasztó levegőjében. A főügyész kijelentette, hogy szabadlábra helyezze, de attól tart, hogy megszököm. Azt válaszoltam:

A rejtélyes utlevél

— Hogyan szökhettek én meg, midőn az én utlevelemet elvették tőlem. És tudom, hogy Schultzenek még ma is megvan az utlevele. Másnap a börtönigazgató maga elé hívatta Schulzet és engem és felszólította Schulzet, hogy adja át az utlevelét. Schultze kijelentette, hogy nincs nála. Erre azt mondta nekem: Mischnajewszky, maga hazudott. Én még egyszer is kijelentettem, hogy az utlevél Schultzenél van. A következő napon, míg az udvaron a napi sétát végeztük, az igazgató házkutatást tartott a 82-ös cellában, ahol Schultze egy Grosz Jenő nevű sikkasztóval lakott. A cellában az örök jól eldugva megtalálták Schultze utlevelét. Schultze még aznap irógépet kért a vizsgálóbírótól és bűnvádi feljelentést tett ellenem sikkasztás miatt. Ettől a naptól kezdve hangzottatta ő ellenem ezt a fantasztikus csekkmesét.

Schultze és Mischnajewszky drámai összeesapása

A terem részült csendben hallgatja a regénybe illő drámai érdekességgel leleplezéseket. Schultzenek azonban egy arczma sem rándul meg. Az elnök kérdésére elmondja, hogy a kofferjében a fehéreneműje között egy borítékban bukkant rá utlevelére. Részvétellel volt Mischnajewszkyvel szemben, sajnálta, midőn látta, hogy tuberkulózisban szenved, de ezután a „piszkos” és „közönséges” eljárás után, mikor meggyőződött róla, hogy Mischnajewszky ennyire „jellemtelen”, fellépett ellene, mert az ilyen ember nem érdemel kiméletet.

A sértegetések valóságos transzba hozták Mischnajewszkyt. Megvető pillantást vet Schultzeire, aki szemelláthatólag kerüli Mischnajewszky átható tekintetét. Mischnajewszky emelt hangon folytatja:

— De nemcsak, hogy nála volt az utlevele, de azt is tudom, hogy az utlevél két hétig a városban volt vizumoztatás céljából és azután került vissza Schultzehoz. Az utlevelet egy ember vitte ki a városba, akit azonban csak Schultze ismert.

Elnök (Schultzehoz): Ki volt ez az ember?

Schultze: Nem emlékszem pontosan. Majd az elnök hitetlenkedő arcát látva, hozzáteszi:

— Tudom, hogy nem mondom igazat, de nem akarok kellemetlenséget okozni annak az embernek, aki nekem csak szívesiséget tett.

A zálogba tett koffer

Az izgalmas párbeszéd ezzel még nem ért véget. Mischnajewszky elmondja, hogy egy koffert vitt Berlinbe Schultzenek ajándékba. Schultze azonban nem fogadta el az ajándékot. A börtönben rövidesen kifogyott a pénzüik és a gondtalan élethez, szállodai szobák kényelméhez, bankettekhez szokott fezőrökre sivar napok vártak. Mischnajewszky megtudta, hogy Schultze a garderobjá után el akarja adni a koffert is, amelyet azonban ő magának tekintett. Megakadályozta a koffer eladását, melyet azután ő értékesített.

Az elnök kérdésére Schultze kijelenti, hogy ez Mischnajewszkytól még piszkosabb és még közönségesebb eljárás volt. Mischnajewszky tudta, hogy neki egy pfnigge sincsen, könnyes szemekkel jött hozzá s azt mondta, hogy 39 lókos láza van és ezért könyörült rajta.

Furnea dr. elnök tízperces szünetet rendel el. A folyosón csoportokba verődnek a hallgatók s izgatottan tárgyalják Mischnajewszky vallomását és Schultze erőltet replikáit. Kétségtelen, hogy Schultze, aki titokzatos uton megszerezte magának az utlevelet, csak az opportunus pillanatra várt, hogy megszökhessen a romániai igazságszolgáltatás büntető keze elől. A fogház nyomora, a kétségbeesítő bizonytalanság azután, amely a tragikus kofferügyben csucosodott ki, még jobban elhidegítette a két üzlettárs viszonyát.

Kért-e províziót Osvada?

A tárgyalás újból megnyitása után Mischnajewszky folytatja vallomását. Kijelenti, hogy tudomása szerint Osvada volt polgármester nem kért magának províziót a kölcsönből. Schultze tehát téved.

Schultze: Nem tudom, hogy Mischnajewszky milyen meggondolásból kíméli a polgármestert. En is nagyon szívesen kimélném Osvada polgármester urat, de kénytelen vagyok az igazsághoz ragaszkodni. A tárgyalások során abban állapodtuk meg, hogy a kormány által engedélyezett egy és fél százalékos jutalékból egy százalékot Esca bankigazgatónak engedünk át, míg nekem, Mischnajewszkynek és dr. Venternek, akik hónapokon keresztül dolgoztunk, utaztunk és költekeztünk, összesen csak egy fél százalék jutott volna. Világos, hogy az Escának kikötött egy százalék az Osvada polgármester által magának vindikált jutalék lehetett csupán.

Néhány lényegtelen kérdés után a tanu-vallomások veszik kezdetüket. Elsőnek dr. Venter Agoston kolozsvári ügyvédet hallgatja ki a törvényszék. Venter Mischnajewszkyre tesz nagyon kedvező vallomást. Elmondja, hogy Mischnajewszky két amerikai pénzesoport szabályszerű megbízólevelével jött le Kolozsvárra, az ő egyenes meghívására.

Mischnajewszky megmondta...

Mischnajewszky megmondta nyíltan és őszintén, hogy ő egyszerű közvetítő csupán, akinek csak akkor lesz pénze, ha majd a kölcsönt nyélbeütötte. Elmondja, hogy Schultze előre kért 2500 dollárt a várostól, hogy szakértőkkel állapítsa meg Kolozsvár fizetőképességét. A város azonban igen udvarias formában visszautasította ezt a kérést. Kijelenti, hogy ő a jutalék egyharmadát kérte magának és nem tud róla, hogy Esca igazgatónak egy százalékot ígértek volna. Az elnök erre felmutat egy levelet, amelyben Venter dr. közli Escával, hogy a megállapodás értelmében a jutalékból egy százalékot neki engednek át.

Elnök: Az öné ez az irás?

Tanu: Lehet, hogy az enyém.

Az elnök kérdésére Mischnajewszky elmondja, hogy ezt a levelet ő adta át a bukaresti Esplanadae-szálloda lépcsőjén dr. Calutiu Martian volt prefektusnak.

Schultze haragszik az Uj Keletre

Délután félkettőkor az elnök berekeszti a tárgyalást és közli, hogy a tárgyalást hétfőn reggel nyolc órakor folytatják. A terem kiürül, a vádlottak azonban még néhány percig a teremben maradnak. Schultze magához héri az újságírókat és egy négyoldalas sűrű gépirásos aktát nyújt át, amelyben kifejti védekezését a vádpontokkal szemben. Az Uj Keletnek azonban nem akar adni. Azóta haragszik reánk, mióta elsőnek lepleztük le üzleleit.

— Ön volt az, — fordul hozzám — aki azt az infamis cikket írta rólam? Minthogy igenlő választ kap, megszakítja velünk az összeköttetést.

Mischnajewszky már sokkal barátságosabb. Könyvet kér tőlünk, mert, mint mondja, — a könyv hiánya érinti őt a legfájdalmasabban. Az eddelt tudja nélkülözni, de olvasási-sztrájkra például nem volna képes. És mindegy. Lehet az francia, német, angol, olasz, román, sőt héber is.

— Gondolja doktor ur, hogy szüksége lesz a könyvre? — kérdezzük.

Mischnajewszky rezignált mosollyal válaszol a kérdésre.

A szuronyos börtönőr távozásra unszolja, mire barátságosan bucsúra nyújtja a kezét.

(k. r.)

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruhát **Glink Cluj** ját molymentesíti

Csak nyolc fiola szérum van a háromszáz bukaresti beteg gyerek részére

Port-Saidból majmokat hozatott az Egészségügyi Tanács, hogy Bukarestben termeljék ki a szérumot. Borzalmas pánik uralkodik Bukarestben a titokzatos gyermekbetegség miatt

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hivatalosan bejelentett betegek száma még alig érte el a háromszázat és nem is ezért tört ki Bukarestben a pánik, hanem a bukarestiek kétségbeesve gondolnak arra, hogy ez a nagy város teljesen felkészületlenül áll a járvánnyal szemben és előbb utóbb minden család ajtaján be fog kopogtatni ez a rém. Az bizonyos, hogy mindaddig, míg nem tudjuk, hogy ez a betegség hogyan terjed, nagyon nehéz ellene védekezni, a víz van-e megfertőzve, vagy a levegő? Lélegzés útján adhatjuk-e tovább a fertőző csirát, vagy egyszerű kézfogás útján? Tanácstalanul áll mindenki és szinte apatikusan várja minden családapa, hogy mikor sikolt fel odahaza a gyereke, mikor nyújtja ki szonyatos csontkezét a járvány réme az ártatlan kised felé.

Eltűntek a gyerekek az utcákról

A bukaresti utcákról eltűntek a gyermekek, mindenki odahaza tartja bezárva, mintha csak ezzel elejét vehetné a járvány továbbterjedésének. Már régen megállapított tény, hogy egy esetleges járvány esetén Bukarestben szinte teljesen lehetetlen utját állni a járvány továbbterjedésének, Bukarest közepén haladt át a Dâmbovița patak, nyáron csak alig pár centiméternyi vizet tartalmaz, viszont a bukaresti összes szennyvezetősatornak a Dâmbovițaba ömlenek és most könnyen el lehet képzelni, hogy ez a szennyes áradat, mely a főváros kellős közepén halad át, micsoda büzt és a különböző betegségek sokmilliárd baktériumait árasztja magából. Ha arrafelé van az embernek dolga, akkor inkább hatalmas kerülőt tesz, csak ne kelljen beszivnia a szennyvíz patak miázmás gőzölgését. És a Dâmbovița mellett a két partján ott van a nagy piac, ahonnan Bukarest élelemmel látja el magát. Pénteken van a nagy vásár Bukarestben és ilyenkor az összes szomszédfalvakból hosszú kocsisorok indulnak el a főváros felé, a kocsik hátulja gyümölcseccsel van telerakva, de a kocsik elején a lovakat hajtó parasztagda mellett ott ül kendőbe bugyolálva egy halottsárga öregasszony, akit egyuttal behoztak az emberséges rokonok, hogy a Sft. Vineri templomban, ahol csak hétfőn és pénteken van istentisztelet, imádkozzanak az egészségéért. Fiatal parasztlányok a vállukra tett rudakon hatalmas kosarat cipelnek, minden élelem található ott, amire a bukaresti háziasszonyoknak szükségük van, kora reggel indulnak meg és csak délutánra fejezik be a turájukat. Végigjárják egész Bukarestet és a friss hussal, kenyérrrel és gyümölcseccsel együtt viszik magukkal házról-házra a titokzatos betegség öldöklő bacillusait is.

Akik nem félnek

Szalad felénk a tulzsufolt villamos a külső Grivitei-ut felé, ahol az eddigi adatok szerint legjobban dühöng a gyermekjárvány, jó bukaresti szokás szerint az emberek olyan hangosan társalognak egymással, hogy a kocsik tulsó felén is mindenki hallja és az egyik ur beszélgetés közben, az „uj nyavalyá“-ra tereli a szót, a szomszéd erre megjegyzi:

— Az én kis leányom megkapta, három nap előtt — de már jobban van.

Mindenütt máshol a villamos közönsége fejét vesztve ugrált volna le a villamosról, hogy egy pillanatig se maradjon együtt azzal az emberrel, aki minden valószínűség szerint árasztja magából a titokzatos járvány bacillusait. Itt nem az történt, egy ur kissé sietve ugrott le a villamosról — e sorok írója — de

„FICHET“ francia pénzszekrénygyárat képviseljük, tetszés szerinti kasszákat, pánccelszekrényeket szállítunk. Kérjen ajánlatot. — Office Equipment Company — Oradea

azért jól hallotta, mikor utána kiabáltak a villamosról:

— Gyáva, fél a betegségtől...

Két bukaresti magyar gyermek van a betegek között

Alkalmunk volt beszélni a Bukarestben praktizáló magyar orvossal, dr. Farkas Mihállyal, aki a következőket mondta a járványról:

— Az itteni magyarok között idáig két gyermek paralizis-esetéhez hívtak ki, de tekintettel arra, hogy a magyarok a legjobban veszélyeztetett környéken, a város szélein laknak, ahol a város egészségügyi intézkedései még jobban elhanyagoltak, így előre várható, hogy a bukaresti magyarok között több ilyen veszélyes betegséget fogunk találni. E betegség ellen a mai orvostudomány még nem ismer semmi biztos szert, a hirdített különböző szerek egyáltalában nem biztosak, ezek csak mindaddig kísérletek maradnak, míg a betegség okozóját fel nem fedezi az orvostudomány. Meg kell még jegyezni, hogy egyes lapok úgy állítják be ezt a betegséget, mintha valami új ragállyal állnánk szemben. A helyzet más. Ezt a betegséget, már harminc éve ismerjük. Időnként felütötte a fejét és aztán megint hosszú ideig nem hallottunk róla. Amerikában és a Skandináv államokban tizezernyi áldozata volt e betegségnek. És természetesen mindaddig, míg fel nem fedezzük a kórokozót, szinte tanácstalanul állunk a gyermek kórágynál, a betegek tizenöt százaléka, az eddigi tapasztalatok szerint kigyógyul és ezt a meggyógyult elég alacsony percentszámot használja fel a reklám arra, hogy egyes szérumoknak reklámot csináljon. Sajnos ez a helyzet. És ilyen körülmények között a járvány ellen való védekezésnek csak egy módja van, a lehetőség szerint izoláltan tartani a gyermekeinket. Idegent egyáltalában ne fogadjunk odahaza és amikor hazamegyünk, teljesen öltözzünk át, fertőtlenítő szerrel mosakodjunk és csak így lépünk be abba a szobába, ahol a gyermeket tartjuk.

Nyolc fiola szérum

Alkalmunk volt találkozni az Egészségügyi Tanács egyik hivatalnokával is, aki a következőket mondta el a járványra vonatkozólag.

— Az Egészségügyi Tanács kinevezett egy bizottságot, mely a járványt tudományos szempontból tanulmányozza. Már idáig is érdekes megállapításokat végeztek, melyeknek sajnos, egyelőre csak tudományos szempontjuk van.

— Ez a szörnyű járvány idáig csak az északi hidegebb államokban garázdálkodott, a hideg beálltával. Nálunk a korai tavaszi időben fedezték fel az első eseteket, azonban az orvosok hosszabb ideig nem jöttek rá, hogy itt a gyermek paralizis esetével állnak szemben és az eddigi gyakorlatról teljesen eltérőleg, ahogy jöttek a melegebb idők, mindig több lett a megbetegedettek száma, úgy, hogy végül járványszerűleg tört ki. Kétségtelen, hogy ennek a nyári idényben fellépő legyen és szunyogok is az okai lehettek. Tehát ez egy újabb támpontot nyújt a további kutatáshoz.

Majmokat hozatnak Port-Saidból

— Ismeretes, hogy az Egészségügyi Tanács a járvány kitörésekor repülőgépen hozatott Franciaországból az ugynevezett Petit-féle szérumból, mely állítólag az egyetlen majdnem biztos szernek tekinthető. A repülőgépen hozott mennyiség megérkezett, nyolc kis üvegben. Ez a nyolc kis üveg szérum az eddig bejelentett háromszáz betegnek alig néhány napra elegendő. Ezzel szemben a Tanács elhatározta, hogy Port-Saidból hozat majmokat, hogy itt Bukarestben termeljék ki a szérumot. Ha a rendelés távirati úton is ment Port-Saidba, míg a majmok ide érkeznek eltelik legalább tíz nap, újabb tíz napig tart a szérum feldolgozása. E közben a betegek kezelésére csak nyolc kis üveg szérum áll az orvosok rendelkezésére. Még az a megnyugtató ebben a szomorú esetben, hogy a szérum nem sokat használ.

Az előrehaladott nyári idény miatt

az összes raktáron levő nyári árukat

feltűnő olcsó árban árusítja

Szabó Jenő

divat-különlegességek nagyáruháza

Cluj

C. Reg. Ferdinand 5

Telefon 4-79 Telefon

Használja ki a kedvező alkalmat!

Mindig

HUSZ

BULGÁR

hosszantartó szírószakertekben. Nem terjed el pusztított parasztság a büntetésének templomi kegydologra határozójának enyhítését kísérteties, meggyőzéses közléséjével, még azon éjjel feláldozása hiedelmét a falu felőli áldozat ősi, szerencsétlen, falut ily nagy oltárszerű emelés és elégették őket és éneke fejk fölött, mi

Ezt az esetet toll. Hallatlanul bűnösök kiválogtak akiket bűnös en A bűnösöket ki a falu közvéleményét, dacára ily barbár dolgok közé u. i. egy esküszög és ember, illetve e lált önmagában — bűnhődött. A hat ebben a kivatban mi az, a

Minket azon Egyik külföldi megjegyzéssel telt lapjának, zépkorra enléke tudósításhoz füzgalommal beszél. És arról, hogy még mindezt középkor kísérte

Távol áll tő középkort s nem azért, mert mint a másik s ahogy beletartoz sikkban is, miután idő termeli, hanber és vannak gések. Ez a visz feljebb tehát csak alakot változtat marad. Asztrológ bűbájós tudomány Megvannak ma korokban; a mint a plasztikuban. A bobonás és tudás nem a emberé, — azé től van a beláth tartozik konstitú Benne is van mi abban áll, hogy zik: hogy más le lentétek megoldás sonlókat, miután zik, hogy emberejai: áldozatot h összefüggésben á megkorrigálására. té. nem középkor lyeg. Létezett az marxista és nem forradalmárok szí

Nyári ujdonságok

Mindig a lelegegásabb, legfinomabb és legolcsóbb az

Grenadinok selymek etc. **AU PRINTEMPS** divatárházban

Mátyás király-tér 18. a Központi szálloda épületében

HUSZADIKSZÁZAD

BULGÁRIA EGYIK FALUJÁBAN nagy és hosszantartó szárazság volt az idén. A konyha- és rózsakertekben tövig égett a növények és virágok. Nem termett semmi. A termést teljes egészében elpusztította a nap. A falu lakói babonás parasztok a pusztító szárazságot az ég szörnyű büntetésének tekintették s miután a processiók és templomi kegyességek nem segítettek semmit, ijesztő dologra határozták el magukat a boszuló ég haragjának enyhítéséül. A falu parasztjai összeültek s kísérteties, minden civilizációt nélkülöző, őrzőgyűlésezés közepette elhatározták egy fojtó kánikulás éjjelen, hogy a falu bűnöseit áldozatul felajánlják az ég kiengesztelésére. S a falu vénei még azon éjjel kijelölték a falu bűnöseit, kiknek feláldozása hiedelmük szerint elvonja az ég haragját a falu felől. Másnap meg is történt az emberáldozat ősi, pogány ritus szerint. Összeszedtek négy szerencsétlent, akik bűnűl tudták be, hogy a falut ily nagy veszedelem érte s összekötözve egy oltárszerű emelvényre hordták, — ahol „levágták“ és elégették őket. A „szertartás“ körül azután táncoltak és énekeltek. A nap pedig tovább égett a fejük fölött, mint egy tébolyult tüzgolyó...

Ezt az esetet sok oldalról közelíthetné meg a toll. Hallatlanul jellemző pl. benne, ahogy a falu bűnöseit kiválogatták, illetve, hogy kik voltak azok, akiket bűnös embereknek ítélte a falu közvéleménye. A bűnösöket kiválasztó elv arra mutat, hogy a falu közvéleménye meglehetősen fejlett erkölcsi érzületű, dacára annak, hogy babonás ösztöneikkel ily barbár dolgot inaguráltak. A négy bűnös közé u. i. egy házasságtörő, egy tejbamisító, egy esküszegő és egy kártyás került. Ez volt a négy ember, illetve ez az a négy bűn, amit a falu megtalált önmagában s amelyekért — hiedelme szerint — bünhődött. A szociológus értékes adalékok találhat ebben a kiválasztásban arra, hogy a népi tudatban mi az, ami inkább számít bűnnek.

Minket azonban most nem ez érdekel. Egyik külföldi lap bolgár levelezője azzal a megjegyzéssel továbbította a véres, halálos engesztelést lapjának, hogy az „eset a legsötétebb középkorra emlékeztet“. Maga a külföldi lap is a tudósításához fűzött megjegyzések közt kitaró buzgalommal beszélt a babonáról és a középkorról. És arról, hogy a tudományoknak és műveltségnek még mindezt ideig ime nem sikerült kiűrnölnie a középkor kísérteteit a világból...

Távol áll tőlünk, hogy védelembe vegyük a középkort s nem azért, mert bűnei volnának, hanem azért, mert egyik kor szerkezetileg olyan, mint a másik s ha a babona beletartozik (mint ahogy beletartozik) az egyikbe benne van a másikban is, miután a babonát nem ez vagy az az idő termeli, hanem az a viszony, hogy van az ember és vannak kivélt és megoldhatatlan összefüggések. Ez a viszony pedig állandó és örök. Legfeljebb tehát csak arról van szó, hogy a babona alakot változtat. Lényege, meglétsége azonban marad. Asztrológia, alchimia s más babonás és bűbájos tudományok nem a középkor tudományai. Megvannak ma és megvoltak a középkor előtti korokban: a racionális főlciaiknál ugyanugy, mint a plasztikus görögöknél, vagy egyéb kulturákban. A babonás hit és hiedelem, a babonás sejtés és tudás nem a középkor privilégiumai, hanem az emberé, — azé az emberé, ki beláthatatlan időktől van a beláthatatlan jövőkébe. Ugyanugy beletartozik konstitúciójába, mint a szív vagy a tüdő. Benne is van mindegyikben. A különbség csupán abban áll, hogy a babona más alakban mutatkozik: hogy más legyőzhetetlen viszonylatok és ellentétek megoldására tesz a bulgáriai esethez hasonlót, miután ebbe az esetben az is beletartozik, hogy emberek, közelebbről egy közösség tagjai: áldozatot hoztak hiedelmük szerint oksági összefüggésben álló relációk felbontására, illetve megkorrigálására. Az áldozatnak ez a formája szintén nem középkori sajátosság, hanem emberi bélyeg. Létezett azelőtt is. És létezik ma is. A marxista és nem marxista forradalmárok és ellenforradalmárok szintén hasonló hiedelmükben szintén

okszági összefüggésben álló ellentétek megkorrigálása miatt vetik barrikádokra áldozataikat. A forradalmak és ellenforradalmak ugyanolyan „babonás“ harcok a sors és az élet kiengesztelésére, mint a bulgáriai parasztok áldozatai. Semmivel sem magasabbrendűek, miután magasabbrendűvé valamit nem az tesz, hogy mi célból történik, hanem az, hogy valójában, *an sich* milyen. Hogy pedig az egyik áldozatban (nyíltan és nevében nevezve) az áldozatot a bosszúálló istennek mutatják be, a másikban pedig a társadalomért vagy az államért történik ugyancsak az áldozat (amit azonban való lényege feől a forradalom megnevezéssel elken-

dőznek) — az édes-keveset változtat a lényegen, illetve csak a babonák alakváltoztatásának törvényszerűségére utal. Aközött az ember között, aki a szárazság elhárításáért és aközött az ember között, aki a szocializmus megvalósításáért vagy a kapitalizmus elhárításáért emberáldozatot hoz — nincs semmi különbség. Mind a kettő egyformán képtelen és egyformán barbár, amin egyáltalán nem enyhít semmit az a körülmény, hogy az egyiket „középkorinak“, a másikat „forradalminak“, vagy pedig „ellenforradalminak“ nevezik. A lényeg mindegyikben ugyanolyan antipatikusan rossz. (G. G.)

Mexikóban tizenhét amerikai és tizenegy angol állampolgárt a munkások fogságba hurcoltak Sacco és Vanzetti kivégzéseért

Páris, aug. 27. A Sacco és Vanzetti kivégzése miatti tüntetések még most sem értek véget. Cherbourgól Párisba érkezett jelentések szerint tegnap 2000 főnyi tömeg tüntetett az ottani amerikai konzulátus előtt. A tüntetők szétverésére nagyobb esendőr- és dragonyos-osztagokat, valamint tüzoltóságot vezettek ki, akik félórás harc után szétzörták a tömeget. Nizzában és Marseillesben szintén nagyarányú tüntetések zajlottak le. Mint Washingtonból jelentik, a mexikói amerikai követ tegnap jegyzéket nyújtott át az amerikai kormányának, amelyben csapatok kiküldetését kérte a Guadalupe-vidék egyik bányájába, ahol a kommunista bányamunkások Sacco és Vanzetti kivégzése miatt 18 amerikai és 11 angol alkalmazottat fogságba hurcoltak.

Vadállati kegyetlenséggel ölte meg egy csepeli munkás vadházasságban élő feleségét és albérlőjét

A gyilkosság elkövetése után pár nappal már új asszonyt vitt a házhöz Kurucz György. Féltekenységi dráma, vagy rablógyilkosság?

(Budapest, augusztus 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyre gyakoribb s egyre vadállati kegyetlenségű gyilkosságok sorában is megdöbbentően hat az a gyilkosság, amelyet Kurucz György csepeli löszgyári napszámos a vele vadházasságban élő Kis Zsuzsannán és ennek szeretőjén, Karikó Pálnon hajtott végre. A gyilkosságot Kurucz még a múlt hó 17-ikén követte el. Este Kis Zsuzsanna befeküdt az egy-szobás lakás egyetlen ágyába, Kurucz nem messze tőle a földre feküdt, míg a szoba másik sarkában Karikó Pál foglalt helyet. Az éjszaka folyamán Kurucz György felébredt és észre-vette, hogy Karikó Kis Zsuzsanna mellett alszik az ágyban. Kurucz György erre féltekenységében baltát ragadott s egyetlen csapással agyonverte Karikó Pált. Majd amikor az asszony is felébredt, ennek is nekiment s a baltával megölte.

A gyilkosság elkövetése után a két hullát talicskára rakta és a lakásától nem messze fekvő vályogos gödörbe dobta. Elföldelte őket, hazatért, megmosta a talicskát, a baltát, a két kezét és mintha mi sem történt volna, lefeküdt aludni.

A következő napokon a felesége iránt érdeklődőknek azt mondta Kurucz, hogy felesége elszökött Karikó Pállal. A szomszédok talán mindörökké tudomást is vettek volna az asszony eltűnéséről, ha a napokban ez Füle Sándorné nevű kisszöllősi asszony nem jön látogatóba Kuruczhoz. Füle Sándorné szintén Kurucz felesége iránt érdeklődött, mire Kurucz kijelentette, hogy felesége megszökött. Talán Füléné is tudomást veszi a választ, ha közben meg nem pillantja a szoba egyik sarkában Kis Zsuzsanna szoknyáját és felsőruháját. Ez feltűnt neki és megkérdezte Kuruczot, hogy a felesége, ha megszökött, miért hagyta ott a ruháját. Kurucz zavartan válaszolt, mire Füle Sándorné gyanút fogott és bejelentette gyanuját a rendőrségnek.

A detektívek tegnap épp akkor fogták le Kurucz Györgyöt, amikor a csepeli löszgyárból kijött s minden további nélkül szemébe vágták, hogy meggyilkolta a feleségét. Kurucz megtörten bevallotta tettét s csak azt hozta fel védelméül, hogy féltekenységből követte el. Majd a detektíveket a tett színhelyére vezette, akik kiásatták az áldozatok hulláit. Jellemző, hogy Kurucz egykedvűen

nézte végig az exhumálást, éhségről panaszkodott s mikor enni adtak neki, éhesen vetette rá magát az ennivalóra. Bevallotta azt is, hogy a gyilkosság elkövetése után mindjárt más asszonyt vitt a házhöz, akit Karikó zálogba tett ruháinak árából kiöltöztetett.

A csepeli gyilkosság kivizsgálására kiküldött rendőrbizottság leletei szerint felmerült az a feltevés, hogy Kis Zsuzsanna még élt, amikor Kurucz eltemette, legalább is erre vallanak a holttesten tapasztalt jelek. A rendőrségnek alapos gyanuja van arra, hogy Kurucz új vadházasságban élő felesége, Steckinger Erzsébet is segédkezett az áldozatok eltemetésében. A rendőrség ezt a gyanuját arra alapítja, hogy egy Kuruczékhöz közelálló asszony tanuvalomása szerint, két nappal a gyilkosság után Steckinger Erzsébet véres ruhadarabokat mosott a viskó előtt. Amikor Steckinger Erzsébetet szembesítették a tanuval, az visszaemlékezett a véres ruhadarabokra s azt vallotta, hogy annak idején megkérdezte Kuruczot, hogy miért véresek a ruhák, aki azt a választ adta, hogy megvágta magát a gyárban s innen erednek a véres foltok.

Nincs kizárva tehát, hogy Steckinger Erzsébet bűnpártolást követett el. A nyomozás egyébként mindinkább valószínűvé teszi, hogy Kurucz tettét nem szerelemféltésből, hanem egyszerűen rablási szándékból követte el, amit megerősít az a tény is, hogy áldozatainak ingóságait elzálogosította.

Kurucz egyébként a civilizáció legalsó fokán álló egyénnek mutatkozik. Letartóztatása után legelső gondja az volt, hogy tegnapi leveise viskójában maradt és a macska megeszi. A rendőrség kihirdette előtte, hogy gyilkosság és rablás büntetése miatt letartóztatásba helyezi. A nyomozást még 41 személyre terjesztik ki, akik mind szeretői, illetőleg albérlői voltak Kurucznak.

— Elhalasztották az „Old Glory“ startját. Newyorkból jelentik: Az „Old Glory“ repülőgép startját holnapra halasztották. A tengerészeti hatóságok, miután száznál több hadihajóval keresték a San-Francisco és Honolulu közötti légi-derbyt két eltűnt repülőgépet, amelyen hét utas ült, be-szüntették a kutatási munkálatokat.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bansági népdalok napilapja.
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
 Uj Kelet cikkeinek utánnyomása csak a hozzájárulásukkal engedjük meg.

A mai naplár

Vasárnap
 Ros chodes
 5687. Ab 30.
 1927. aug. 28.

Hétfő
 5687. Elul 1.
 1927. aug. 29.

— A görög parlament megsemmisíti a jugoszláv-görög szerződést. Athénből jelentik: A kamara ülésén Mihalekopulosz külügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amelyben a Jugoszláviával megkötött ugynevezett Pangalos-egyezmény megsemmisítését indítványozta. A Pangalos által kötött jugoszláv-görög szerződés tudvalevőleg nagy előnyököt juttat Jugoszláviának a szaloniki kikötőben. Mihalekopulosz külügyminiszter azzal indokolta a szerződés megsemmisítésére vonatkozó javaslatot, hogy az egyezmény súlyosan sérti Szalonikiben a görög szuverenitást, de hangsúlyozta a görög külügyminiszter, hogy ez az aktus egyáltalán nem akar tüntetés lenni Jugoszlávia ellen. A parlament a javaslatot az illetékes bizottság elé utalta, amely október közepén készül el jelentésével, melyet aztán a parlament elé terjesztenek.

Blatt harisnyái
 a legtartósabbak - Cluj

— Gajda tábornokot ma újra kihallgatták. Prágából jelentik: Gajda tábornokot, akit több társával, köztük egy aktív tábornokkal együtt, különböző fasiszta üzemek miatt letartóztattak, a rendőrség ma újból kihallgatta. A letartóztatott Gajdát ma fedezet mellett lakására kísérték, ahol detektívek őrzik.

* A timisoarai Zsidó középiskolákban az 1927—28. iskolai évre a beiratások 1927 szeptember hó 1—6-ig történtek. Az összes iskolák, névszerint a 8 osztályú fiúiskola, a 4 osztályú leánygimnázium és a 4 osztályú felső kereskedelmi iskola nyilvános jogúak, vagyis a tanulók saját intézeti tanáraik előtt vizsgáznak és államérvényes bizonyítványokat kapnak. Az épülő internátus az 1927—28. tanév folyamán előreláthatólag meg fog nyitni. Bővebb felvilágosítással (válaszbélyeg) szolgál az Igazgatóság.

— Eljegyzés. Grünbaum Illés körjegyző Budacul de jos (Szászbudak), e hó 21-én eljegyezte Mandl Eszterét Lekencéről. (Minden külön értesítés helyett.)

— Katz Piroka Tg.-Mures és Feuerstein Mézes Cluj jegyesek.

Asztma és szívbetegség, mell és tüdőbaj, görvély- és angolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés eseteinél a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és belek emésztőképességét kedvezően növeli. Európai és amerikai klinikusok sorvadásos egyének-nél tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használata folytán lényegesen enyhültek. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Fünnepekre ajánljuk vallásos fiatalember **היטזון** előimádkozónak, ki kellemes, iskolázott bariton hanggal rendelkezik és hitazonos képzettséggel is bír. Megkereséseket „Hitazonos” jelige alatt Löbl hírlap, Arad — továbbít.

Lord Robert Cecil a rajnai csapatok létszámcsökkentésének elmaradása miatt lemondott népszövevényi delegátusi tisztségéről

London, augusztus 27. Lord Robert Cecil, Anglia népszövevényi delegátusa Jouvevel francia szenátor mintájára, szintén lemondott népszövevényi delegátusi tagságáról. Megbízható értesülések szerint a lemondásnak az az oka, hogy a lordnak éles differenciái támadtak Chamberlain külügyminiszterrel a rajnai megszálló csapatok létszámcsökkentésének ügyében. Lord Robert Cecil a leghatározottabban hangoztatta, hogy az a francia álláspont, mely szerint a megszálló csapatokat nem akarják 1500 fővel csökkenteni; merénylet a locarnoi szerződés szelleme ellen. Sőt a lord még azt is kijelentette, hogy a megszálló sereg egyáltalán

nem tartható fenn, mert Franciaország biztonságát a locarnoi szerződés és a brit hadsereg védi.

Lord Robert Cecil tiltakozása ellenére Chamberlain — szokása szerint — Franciaország oldalára állott. Természetes tehát, hogy ilyen körülmények között rendkívüli látványt nyújtana, ha lord Robert Cecil úgy tüntetné fel visszalépését, hogy az a locarnoi szerződés elleni tiltakozás, amelyet éppen Chamberlain kötött meg. Robert Cecil lemondása politikai körökben óriási feltűnést keltett. Hírlik, hogy Robert Cecil s akormány többi tagjai között már a flottaleszerelési értekezlet óta éles surlódás áll fenn.

— Személyi hír. Amerika romániai főkonzulának, Mr. Ely Pálmernek szülei és fia, valamint Románia amerikai követségének felesége Sturdza hercegnő, kíséretükkel tegnap Triestben a Cosulich Line „President Wilson” gőzösén Amerikába indultak.

— Egy japán torpedóromboló elsüllydésével 129 matróz vesztette életét. Tokióból jelentik: A japán flottanagygyakorlatoknál Maizuru flottabázis magaslátában két torpedóromboló összeütközött egy cirkálóval, mert mesterséges ködfal mögé voltak elrejtve. A Varabi nevű torpedóromboló két részre szakadt és negyedóra alatt elsüllyedt. Legénységéből csak 22 embert tudtak megmenteni, kilencven pedig a tengerbe veszett. A másik torpedórombolóról, mely szintén súlyosan megsérült, tíz ember hiányzik, úgy hogy a halottak száma meghaladja a százat. A halottak között számos tiszt is van. A flottaszerekesétségeknek újabb jelentések szerint 129 halálos áldozata van. A japán tengernagyi hivatal jelentése szerint a következő módon történt: A hajóhad már hazafelé indult, utközben azonban a torpedó-

Kölcsönt

legolcsóbban, legelőnyösebben
 nyujt Granaria, Oradea

* Mi lett a sorsa egy orosz főurnak a szovjetforradalom közepette, hogyan mentette meg saját és szerelmese életét, hogyan jutott el a szárazföldre Szibéria hómezőire, hogyan került cirksuzhoz, hogyan küzdött ármánnyal, eselszövevényvel, minden földi bajjal, amíg szerelmeseivel egyesülhetett, ezt tárgyalja az a remek film, amelyet most mutat be az Opera Mozgó. Remek kiállítás, nagyszerű rendezés, kitérő színészek, pompás szcenárium teszik ezt a filmet remekművé. Az Opera Mozgó vasárnap félnyolc órakor, félhat, félnyolc és féltíz órakor tart előadást.

— Rékülékeny szellemben folyt le a budapesti vasmunkások bizalmifé. fiainak értekezlete. Budapestről jelentik: A sztrájkoló vasmunkások bizalmifé. fiainak tegnap esti értekezlete a békülékenység szellemében folyt le. Az értekezlet tudomásul vette, hogy a munkásság üze-

Blatt harisnyái
 a legolcsóbbak - Cluj

flotta támadását maszkírozott felhők takarták el és így a hajók eloltott lámpákkal haladtak, amikor a torpedóflotta támadott. A szerencsétlenül járt két hajó olyan közel jutott a cirkálóhoz, hogy az nem tudta idejében irányát megváltoztatni.

Blatt harisnyái
 a legjobb - Cluj

menként fogja lefolytatni a tárgyalásokat munkaadóival, amennyiben pedig ily módon sem jönne létre megegyezés, úgy a bizalmiak jövő heti nagygyűlése dönt a további teendőkről. Tegnap a csepeli műhelyben dolgozó hat munkást, amikor munka után hazafelé tartottak, 150 sztrájkoló munkás megtámadott és botokkal agyba-főbe vert.

Vasárnap, augusztus 28-án
 ünnepélyes megnyitó az
Urania - Mozgóban.

Jackie Coogan

fenomenális gyermek — „Jackieből milliomos lesz” szentimentális vígjáték, 6 felvonásban.

SELECT-MOZGÓ

Harry Liedtke, Liane Haid és Alfons Frieland kiváló művészek

Kátia

(Álmok szigete)

megható orosz drámában

Monopol Concordia

APOLLÓ-MOZGÓ

Arizonai céllövő

Szenzációs kalandorfilm

Lonopol Trans

Hirdessen az Uj Keletben

A kárhozottak

az Opera-Mozgóban, Marcela Albani és Wladimir Gaidarow a főszerepekben

Gyermekkori

hűdés ellen

legbiztosabb fertőtlenítő szer a

Chinosol

A gyógyszer és utasítás kapható minden gyógyszerárban

A FAMILIA kenyérrel magas táperejénél fogva 25% megtakarítás érhető el

K

Apén

(Cluj-K tudósítóját rendeletet csolatban utasítja őket területen befizeti cionális

Ezeknek a tudvalevőleg tott 30 na kat nem fi golják. Ugy ügyigazgató bankok, an van, befize hitelezési s A pénz biakban ut hogy győző az olyan b kötvények

Délután bukaresti mánya ülés visszaállítja nek megfelel jelentést f tőzsde új lesz: délelő 12—fél 1 között érték a tőzsdetana leteket, am tak le.

Mérséke jellegét. Na a jelenleg sz szeptember a behozatali bizottság a gozni D. I. gatójának, tanácsosánsk befejezése lehetőleg m

Pesti ÖSS STE

A pia

Egyesült Telzalogba

Devizák

- Zürich ...
- Newyork ...
- London ...
- Páris ...
- Milano ...
- Prága ...
- Budapest ...
- Belgrád ...
- Bukarest ...
- Varsó ...
- Bécs ...
- Berlin ...

Száz lej á

Közgazdaság

A pénzügyigazgatóságok megkezdik az illeték-törvény végrehajtásának ellenőrzését

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium újabb körrendeletet küldött szét a bélyegtörvénnyel kapcsolatban a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben utasítja őket, nézzenek utána, hogy a megyéjük területén működő bankok

befizették-e a félszázados proporcionális illetéket és a félezrelékes bététkamat-illetéket.

Ezeknek az illetékeknek befizetési határidejét tudvalevőleg a félévi mérleg lezárásától számított 30 napban állapítja meg a törvény. Azokat a pénzügyi intézeteket, amelyek a fenti illetékeket nem fizették be, kihágás címén megbírásgolják. Ugyancsak ellenőrizni fogják a pénzügyigazgatóságok, hogy folyószámla-adót a bankok, amelyeknek erre speciális engedélyük van, befizetik-e minden hónap végén az adóhitelezési számlára, vagy sem.

A pénzügyminisztérium rendelete a továbbiakban utasítja a pénzügyigazgatóságokat arra, hogy győződjenek meg pontosan megtörtént-e az olyan biztosító intézetek által kibocsátott kötvények utáni illeték befizetése, amelyeknek

Délután is lesz hivatalos forgalom a bukaresti tőzsdén. A bukaresti tőzsde választmánya ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy visszaállítja a délutáni hivatalos forgalmat. Ennek megfelelően a tőzsde naponta két árfolyamjelentést fog kiadni. Szeptember elsejétől a tőzsde új üzletforgalmi beosztása a következő lesz: délelőtt fél 11-12 között értéktőzsde, 12-fél 1 között devizatőzsde, délután 4-5 között érték- és devizatőzsde. Ezzel egyidejűleg a tőzsdetanács betiltotta a szabadforgalmi ügyleteket, amelyeket az exotapiacra bonyolítottak le.

Mérsékelik a vámtarifa protekcionális jellegét. Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a jelenleg szabadságon levő legfőbb vámbizottság szeptember 5. ikén ismét összeül, hogy folytassa a behozatali vámtarifa revíziós munkálatait. A bizottság a pénzügyminisztériumban fog dolgozni D. I. Gheorghiu, a Banca Nationala igazgatójának, a pénzügyminisztérium technikai tanácsosának elnöke alatt. A revízió mielőbbi befejezése érdekében a legfőbb vámbizottság lehetőleg minden nap fog ülést tartani és munkában

nincs működési engedélyük az országban. Ellenőrizni fogják a szállodákat is, hogy a 30 napon túl terjedő időre kiadott szobák után befizetik-e a lakbérilletéket. A szállodásoknál felül fogják még vizsgálni, hogy a vendégkönyvek lapjai után fizetendő 3 lejes illetéket befizették-e. Amennyiben ez nem történt meg,

a pénzügyminisztérium október elsejéig haladékat ad ezen illetékek befizetésére

Ugyanez a rendelkezés vonatkozik a gyógyszerészek által használt recept-másolati könyvre is, amelynek minden lapja szintén háromlejes bélyegilleték alá esik. Október elsején túl a bélyegilleték befizetésének elhalasztása bírságot von maga után.

A pénzügyigazgatóságok a rendelet értelmében kötelesek megtudakolni azt is, hogy a bélyegtörvény 13. szakaszának harmadik paragrafusban foglalt reklámhirdetmények után az érdekelt cégek és vállalatok befizették-e az évi 25, 50, 100, illetve 200 lejes bélyegilletéket, aminek elmulasztása kihágást képez.

kijában szem előtt tartja majd az összes termelő és fogyasztó néposztályok érdekeit, valamint a magasabb állami érdekeket is. A bizottság állítólag arra törekszik, hogy az új tarifában megállapított vámvédelem ne legyen túlnagy, nehogy az élet újabb megdrágulását vonja maga után. A luxuscikkek behozatali váma sem lesz rendkívül magas, ami csak a csempészést segíti elő. Mihelyt a bizottság befejezi munkáját, a kész anyagot Bratianu Vintila pénzügyminiszter elé terjeszti felülvizsgálás céljából. Az új vámtarifa az őszi ülésszak megnyitáskor kerül a parlament elé és a költségvetés megszavazása után szavazás alá bocsátják.

Értesítés! Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy **női-dívat** szalonomat Str. Juliu Maniu (v. Szentgyörgy-utca) 11. sz. alól Str. Bob (v. Mester-utca) 11. szám alá helyeztem át. Midőn a n. é. közönség további nagybecsű pártfogását kérem, maradtam kiváló tisztelettel Alexander Holländer, croitor de dame, Cluj (Kolozsvár)

Pesti cégünk utján sikerült előnyös kötetést szerezni és ezáltal az

összes világmárkás zongorákat

leszállított engros árban árusítom.

STERNBERG zongoranagyáruháza, ORADEA,
Bulev. Reg. Ferd. 14.

Tőzsde

A piac hangulata szeszélyesen váltakozott. Élénk forgalom mellett a kereslet volt erősebb.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3130-3135	—	—	49175	3140	—	—	—	1928
Newyork	161 ³ / ₄ -162 ¹ / ₄	51862	51856	2551	162	—	—	—	—
London	789-791	2521 ¹ / ₄	252137	12402	790	—	—	—	48622
Páris	640-645	203325	2033 ¹ / ₂	—	637	—	—	—	392
Milano	888-893	2821	2805	13875	885	—	—	—	545
Prága	480-482	1537	1537	—	482	—	—	—	296 ³ / ₈
Budapest	2840-2845	9075	9075	—	2860	—	—	—	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	293	—	—	—	175
Bukarest	—	320	321	1570	—	—	—	—	6175
Varsó	—	58	58	—	1840	—	—	—	—
Bécs	2280-2290	7310	7307 ¹ / ₂	—	2300	—	—	—	—
Berlin	3870-3880	12335	12332	—	3860	—	—	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 321, Páris 1570, Budapest —, Bécs —, Prága —

„CULTURA“

kölcsönkönyvtár és könyvkereskedés Mátyás király-u. elején

Havi ötven lei

kölcsöndíjért a román, magyar, német és francia irodalom legjobb műveit

olvashatja!

Modern és klasszikus szépirodalmi művek, Természet- és társadalomtudományi könyvtár

Felhívás jegyestársakhoz és házasságjelöltekhez
50.000, 100.000, 200.000 és 300.000 lei hozományt

Lehetnek lányok, urak jegyestársok, özvegyek. Mindenkor a Fortuna utján kötött hozománybiztosítás keltétől számított 6 hónap múlva. A Fortuna román általános bizosító társaság új tarifát léptetett életbe, felekezetkülönbség nélkül, házasságtalan személyek részére, hogy házasságukat 50.000-tól 300.000 lei g való hozománnyal tegye lehetővé, igen csekély egyszer esedékes premium fizetése ellenében 600-1500 leig (a biztosított összeg nagysága szerint továbbá 50.000 lei biztosítási összeg után 75 lei pótdíjért, mely minden házasság alkalmával fizetendő, mely abban az 1000-es csoportban kötetett, amelybe az illető biztosított besoroztatott. A „Fortuna“ garantálja a pontos kifizetést 6 hónappal a házasságkötés után, függetlenül a biztosított csoportjának taglétszámától.

Egyetlen házasságkötés se mulassza el tehát ezt az alkalmat, hogy ilyen előnyös feltételek mellett és kevés költséggel egy 300.000 leig terjedhető hozományhoz jusson. Minden házasságkötés azonnal kössön meg a kívánt összeg egy ilyen hozománybiztosítást. Forduljon bizalommal képviselőinkhez.

Hasonló feltételek mellett biztosít a „Fortuna“ halálesetre is minden ur, vagy hölgy, orvosi vizsgálat nélkül 65 életéveséig 600.000 leig, mely összeg hat hónappal a haláleset után fizetendő a kötvény már 60 nap múlva lép életbe.

Szóbeli és írásbeli felvilágosítással szolgál és ajánlatokat tesz az erdélyi és bányai igazgatóság. B. Kissmann igazgató, Kolozsvár, Str. Paris (v. Papp-utca) 22. Hivat. los órák 10-12-ig é. d. u. 3-6-ig. Képvisezők felvétel ek Erdély és Bánát minden helyiségében

„FORTUNA“

Societate Romana de Asigurari Gen. Sec. in Comendita. Directiune Generala Bucuresti.

Directiunea Reg. p ntru Ardeal si Banat - Cluj, Str. Paris, (volt Pap-utca) 22. szám

Hornyolt

és hódfarkú cserepet

legjutányosabb árban prompt szállítása ajánl

Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt. Cluj, Piața Unirii 20

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebb időktől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

